Lietas arhīva Nr. A42-00063-22/25
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0214.A420131620.10.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 14.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis M.Markovs

piedaloties pieteicējas AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"" pārstāvēm zvērinātai advokātei Viktorijai Jarkinai un zvērinātai advokātei Zanei Akermanei, kā arī atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes Vides pārraudzības valsts biroja pārstāvjiem /pers. D/ un /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"" pieteikumiem par Vides pārraudzības valsts biroja 2019.gada 13.decembra lēmumu Nr.10-04/58 un Nr.10-04/59, kā arī 2019.gada 18.decembra lēmumu Nr.10-04/60 un Nr.10-04/61 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

I

[1] Valsts vides dienests (turpmāk - Dienests) 2019.gada 2.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.3.4.-14/1286 "Par operatora konstatēšanu" (turpmāk – Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1286), ar kuru pieteicēja atzīta par operatoru, kura profesionālā darbība (bīstamo atkritumu - porofora ražošanas atsāļņu neatbilstoša apsaimniekošana) ir izraisījusi kaitējumu videi.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Nr.3.4.-14/1286, pieteicēja to apstrīdēja Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs). Ar Biroja 2019.gada 13.decembra lēmumu Nr.10-04/58 (turpmāk – Lēmums Nr.10-04/58) Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1286 atstāts negrozīts. Minētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Pieteicēja atzīstama par operatoru attiecībā uz profesionālās darbības veikšanu. To pierāda apstāklis, ka pieteicējai ir izsniegta 2012.gada 28.septembra atļauja Nr.RI12IA0004 A kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai (turpmāk – Atļauja). Tāpat, ja ir konstatējams, ka gadījumos, kad tiek veikta piesārņojošā darbība, kurai ir izsniegta piesārņojošās darbības atļauja, kā tas ir pieteicējas gadījumā, kā arī bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu ražošana, pārstrāde, izmantošana, ko saskaņā ar Atļauju veic pieteicēja, operatora atbildība par kaitējumu videi iestājas neatkarīgi no operatora vainas.

Neatkarīgi no tā, vai kaitējumu videi ir izraisījusi trešā persona, operatora (pieteicējas) pienākums ir segt preventīvo un neatliekamo pasākumu izmaksas; uz pieteicēju gulstas pienākums pierādīt to, ka šo kaitējumu ir izraisījusi trešā persona, turklāt ir jāpierāda, ka operators ir nodrošinājis pienācīgus drošības pasākumus.

[1.2] Atbilstoši Dienesta 2019.gada 4.jūnija ziņojumā Nr.575-036/2019 norādītajam pieteicējai bīstamo atkritumu apsaimniekošanu saskaņā ar 2016.gada 3.oktobra savstarpēji noslēgtu līgumu Nr.03/10-B nodrošina SIA "Corvus Company". Minētā līguma nosacījumi neparedz atkritumu ar kodu 070703 apsaimniekošanu.

Ņemot vērā Ziņojumā Nr.575-036/2019 konstatētās neatbilstības, secināms, ka pieteicēja pārkāpj ne tikai Atļaujas nosacījumus, bet arī likumu "Par piesārņojumu", Atkritumu apsaimniekošanas likuma 17.panta pirmo daļu, 20.panta trešo daļu, 23.panta pirmās daļas 1.un 2.punktu.

[1.3] Saskaņā ar Atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem, pieteicējai ir aizliegts ražošanas procesu atsāļņus pievienot notekūdeņu plūsmai uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, taču no Dienesta 2019.gada 1.marta ziņojumā Nr.666-002/2019 norādītā pieteicējas skaidrojuma var secināt, ka šāda prakse, pievienojot atsāļņus notekūdeņiem, neskatoties uz Atļaujas nosacījumiem, ir pastāvējusi.

[1.4] Nav pamata atzīt par operatoru SIA "Ekovalis Latvija". Lai arī Atkritumu apsaimniekošanas atļauja Nr.LI15AA0002 ietver atkritumu pārvadāšanu atkritumu grupai 0707, tas nozīmē arī atkritumu klasi 070703, jo starp SIA "Ekovalis Latvija" un pieteicēju noslēgtais līgums neparedz šo atkritumu nodošanu pārvadāšanai SIA "Ekovalis Latvija". Neatkarīgi no tā, vai pieteicēja pati neatbilstoši atkritumu apsaimniekošanas prasībām ir nodevusi bīstamos atkritumus SIA "Ekovalis Latvija" vai to ir patvaļīgi izdarījis SIA "Ekovalis Latvija", secināms, ka pieteicēja nav nodrošinājusi Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktās prasības.

Tāpat secināms, ka, nododot bīstamos atkritumus vai pieļaujot to nelikumīgu izvešanu, pieteicēja ir izvairījusies no pienākuma segt bīstamo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas.

Līdz ar to nav pierādīts, ka pieteicēja būtu ievērojusi visus nepieciešamos drošības pasākumus, kādus no tās varēja sagaidīt.

[1.5] Vērtējot to, vai ir konstatējama cēloņsakarība starp iesniedzējas profesionālo darbību un videi nodarīto kaitējumu, secināms, ka šādā lietā, ņemot vērā to, kur paraugi ņemti, visticamāk nav iespējams iegūt rezultātus, kas pilnībā sakrīt. Tādēļ šādā gadījumā ir jāvērtē raksturīgākās sakritības iegūtajos testēšanas rezultātos, vēl jo vairāk, ņemot vērā, ka izmantotas ir dažādas paraugu testēšanas metodes, kas dod iespēju gūt pārliecību par cēloņsakarību starp avotu un videi nodarīto kaitējumu.

Ņemot vērā pieteicējas profesionālo darbību, ko reglamentē Atļauja ķīmisko vielu un maisījumu ražošanai, atbilstoši kurai pieteicēja ražošanas procesā izmanto cianīdjonus saturošas ķīmiskās vielas un maisījumus, kā arī veikto analīžu rezultātus un slēdzienus, atbilstoši kuriem secināts, ka no vidē noņemtajiem paraugiem, no autocisternas noņemtam paraugam un no pieteicējas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas "E" baseina noņemtajam paraugam ir līdzīgs pamatkomponentu (ketazīns un citi piemaisījumi) sastāvs, līdzīga acetona un MEK koncentrāciju attiecība, kā arī līdzīgs ir šo piesārņojošo vielu iedarbības veids uz vidi, ir pamatots secinājums, ka piesārņojuma vietās izlietā ķīmiskā šķīduma izcelsmes avots ir pieteicējas teritorija.

[1.6] Konkrētajā gadījumā ir jāvērtē piesārņojuma līmenis ar ķīmiskām vielām un maisījumiem, kas noticis piesārņojuma laikā. Pieteicējas pieeja nozīmētu, ka tikai gadījumos, kad piesārņojuma līmenis saglabājas nemainīgi augsts, būtu nosakāma operatora atbildība. Šāda pieeja novestu pie tā, ka lielākā daļā gadījumu vides absorbcijas spējas dēļ operatora radītais kaitējums operatoram nebūtu jānovērš.

[1.7] Neskatoties uz to, ka sākotnēji nav ņemtas analīzes, visās piesārņojuma vietās (izņemot ceļa posmā P94 (Emburga-Code), ir saglabājies vides piesārņojums ar cianīdjoniem, kas, lai arī nepārsniedz kritisko robežvērtību, ir pietiekami augsts, līdz ar to nenodrošina ilgtspējīgu augsnes un grunts kvalitāti, un dabiskajā vides stāvoklī šāds cianīdu piesārņojuma līmenis praktiski nav sastopams.

[2] Nepiekrītot Lēmumam Nr.10-04/58, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Lietā nav pierādīts, ka visas piesārņotās vietas būtu piesārņotas ar vienu un to pašu vielu, jo 12 vietās nav veiktas nekādas analīzes vai arī tās ir veiktas, bet piesārņojuma izcelsme nav nosakāma. Uz minētajām vietām nevar pēc analoģijas attiecināt ķīmisko analīžu rezultātus, jo ne piemērojamie standarti, ne arī jebkādi tiesību akti neparedz iestādei tiesības veikt šādu analoģijas piemērošanu.

Piesārņojuma vietās piesārņojuma avots varēja būt arī nepareiza minerālmēslu lietošana, tehniskās noplūdes u.tml. Savukārt noliešanas pēdas var rasties arī tad, ja laukus laista ar ūdeni. Līdz ar to nav pamatots secinājums, ka piesārņojuma izcelsme ir pieteicējas rūpnīcas teritorija.

[2.2] Vietās, kur piesārņojums konstatēts un veiktas tā analīzes, analīžu rezultāti uzrādījuši, ka tā izcelsme nav nosakāma. Ja pat laboratorisko analīžu rezultātā nevar noteikt piesārņojošo vielu, tad vēl jo mazāk to var, veicot vienīgi vietas vizuālo apskati.

[2.3] Kā redzams no SIA "Vides audits" paraugu salīdzinājuma, tajos nav konstatējama sakritība. Tieši pretēji, iepazīstoties ar paraugu Nr.2833 (atkritumu uzglabāšanas vieta „Biolars ražotne") un salīdzinot to ar paraugu Nr.2832 (novadgrāvis), kā arī paraugu Nr.2801 (Auto cisterna) analizēm, kā arī izpētot tās, ir konstatējamas ievērojamas atšķirības. Turklāt atšķirību ir ievērojami vairāk nekā līdzību un tās ir nozīmīgas. Līdz ar to paraugi kopumā nav atzīstami par līdzīgiem un tādiem, kas nāk no vienas un tās pašas vietas.

Tāpat konstatējamas atšķirības arī, salīdzinot paraugu Nr.2831 (Rezervuārs) ar paraugu Nr.2832 (novadgrāvis) un paraugu Nr.2801 (Auto cisterna).

Jāvērš uzmanība, ka cianīda koncentrācija cisternā ir daudz lielāka par cianīda koncentrāciju abos pieteicējas teritorijā ņemtajos paraugos. Tas nozīmē, ka konkrētās vielas izcelsme nav pieteicējas teritorija, jo šķīdums Auto cisternā var sajaukties ar citām vielām, kā rezultātā var mazināties tajā esošā cianīda koncentrācija, kā arī tādēļ, ka cianīdi pēc nonākšanas vidē sadalās, tādējādi to koncentrācija mazinās.

Visi ķīmiskie savienojumi, kuru klātbūtne konstatēta analizētajos paraugos, ir sastopami arī daudzās citās vielās.

[2.4] Tā kā objekts /nosaukums/ ir vienīgā vieta, kurā skaidri zināms, ka tika izliets šķīdums, tad fakts, ka šajā objektā ņemtās parauga analīzes ievērojami atšķiras no citu SIA "Vides audits" paraugu aplūkotajām analizēm, nozīmē, ka paraugu salīdzinājumā aplūkotās analīzes nevar izmantot piesārņojuma identificēšanā.

[2.5] Paraugs Nr.2832 (novadgrāvis) ņemts neatbilstoši piemērojamo normatīvo aktu prasībām un tāpēc nav derīgs kā pierādījums. Saskaņā ar standarta *ISO 14403-2:2012* "Ūdens kvalitāte. Brīvu un kopējo cianīdjonu noteikšana" 8. punktu paraugi, kas ir paņemti analizēm, ir jāizlieto septiņu dienu laikā. Savukārt no novadgrāvja ņemtais paraugs Nr.2832 tika analizēts tikai pēc 19 dienām.

Tāpat paraugu cianīda analīzes nav uzticamas, jo neatbilst standarta ISO 6703-1:2000 "Ūdens kvalitāte - Cianīdjonu noteikšana" prasībām.

Atzinumā, kas veikts sertificētā laboratorijā *ABITEC* norādīts, ka lai arī pastāv zināmas līdzības starp SIA "Vides audits" paraugu salīdzinājumā aplūkotajiem paraugiem, atšķirību tomēr ir ievērojami vairāk; šādos apstākļos, pastāvot tik lielām atšķirībām, nevar spriest par paraugu vienādo izcelsmi.

Vieta novadgrāvis /nosaukums B/, kur ņemts paraugs Nr.2832, nav minēta nevienā Dienesta dokumentā kā piesārņotā vieta. Nav saprotams, kas parauga ņemšanas protokolā Nr.690-003/2019 ir veicis atzīmi par minēto vietu, kā arī, cik tā ir ticama.

[2.6] Vides audita paraugu salīdzinājumā nav paskaidrota zinātniskā metode un metodika, kas tiek izmantota. Ir veikts tikai salīdzinājums. Nepiemērotas metodes izvēle var novest pie nepareiziem analīžu rezultātiem. Šajā gadījumā paraugu salīdzinājums nerada pārliecību, ka izvēlētas piemērotas analīžu metodes.

Tāpat nav skaidrs, vai SIA "Vides audits" paraugu salīdzinājums ir eksperta slēdziens, speciālista viedoklis, personu apvienības viedoklis, laboratorijas iekšējais dokuments vai kaut kas cits. Nav skaidrs, vai laboratorijas vadošajam ķīmiķim ir visas nepieciešamās licences, sertifikāti un kompetence.

[2.7] SIA "VentEko" ziņojumā aprakstītās analīzes veiktas neatbilstoši likuma prasībām, tāpēc šīs analīzes nav attiecināms un ticams pierādījums, līdz ar to nav ņemams vērā. Turklāt minētajā ziņojumā nav pierādīts, ka piesārņojums nācis no pieteicējas rūpnīcas, jo nav veikta tā salīdzināšana ar rūpnīcas teritorijā atrastajiem šķīdumiem. Tāpat ziņojumā aprakstītās analīzes ir pretrunā ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "Bior" (turpmāk – Institūta) analizēm. Nav pamata uzskatīt, ka SIA "VentEko" ziņojumā minētie analīžu rezultāti prevalētu pār Institūta analīžu rezultātiem.

[2.8] Cianīdjoni ir sastopami ļoti plaša spektra ražošanas procesos un produktos. Šādu vielu ražošanas vietas ir arī Lietuvā netālu no Latvijas robežas, no kurienes var ātri sasniegt Piesārņotās vietas, tāpēc nevar izslēgt iespēju, ka piesārņojuma izcelsmes vieta ir Lietuva.

[2.9] Latvijas Organiskās sintēzes institūts nav akreditēta institūcija, līdz ar to tā atzinums nav uzskatāms par pierādījumu lietā. Turklāt tā slēdzienā tika norādīta piesārņojumā esošā viela *Acetaldehyde methylhydrazone*, kura nav konstatēta pieteicējas teritorijā. Līdz ar to arī slēdziens apliecina, ka piesārņojuma izcelsmes vieta nevar būt rūpnīcas teritorija.

[2.10] Par operatoru ir uzskatāma SIA "Ekovalis Latvija". Pieteicēja ir noslēgusi līgumu ar SIA "Ekovalis Latvija" par notekūdeņu sistēmas tīrīšanu, bet ne par atkritumu pārvadāšanu. Ja SIA "Ekovalis Latvija" ir prettiesiski izvedis kaut ko ārpus pieteicējas teritorijas, pieteicēja nevar būt par to atbildīga. Turklāt SIA "Ekovalis Latvija" kā operators Vides aizsardzības likuma izpratnē ir vainojams pie šādas rīcības rezultātā nodarītā kaitējuma videi.

Minēto SIA "Ekovalis Latvija" atbildību nekādā mērā neatceļ tas, ka pieteicēja, iespējams, nav glabājusi bīstamos atkritumus tam atbilstošā veidā.

[2.11] Piesārņojums epizodē, saistībā ar kuru uzsākts kriminālprocess, tika radīts, izlejot nezināmas izcelsmes piesārņojumu no automašīnas, kura nav ne pieteicējas, ne arī kāda pieteicējas darbinieka īpašumā vai valdījumā. Līdz ar to pieteicēja nav saistīta ne ar transportlīdzekli, no kura tika izliets piesārņojums, ne ar personu, kas to vadīja. Šādos apstākļos starp pieteicējas profesionālo darbību un piesārņojuma izliešanas faktu ir tāda pati saistība, kā praktiski jebkuram citam uzņēmumam, kas darbojas Latvijas teritorijā.

Tāpat administratīvā lietvedība paralēli kriminālprocesam var nonākt pie dubultās sodīšanas aizlieguma, kā arī procesuālās ekonomijas principa pārkāpumu.

[2.12] Bīstamo atkritumu pārvadāšana, neietilpst pieteicējas izsniegtajā Atļaujā. Tādējādi darbības, kuru rezultātā piesārņojums tika izliets

(piesārņojošu vielu transportēšana ārpus rūpnīcas teritorijas), nav uzskatāmas par pieteicējas profesionālo darbību Vides aizsardzības likuma 1.panta 14.punkta izpratnē.

[2.13] Baseinā esošie atsāļņi nav uzskatāmi par atkritumiem Atkritumu likuma izpratnē, jo atsāļņus, kas veidojas porofora ražošanas procesā un kas glabājas baseinā, pieteicēja izmanto notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņās, lai nodrošinātu nepieciešamās barības vielas tajās esošajiem mikroorganismiem. Pieteicējai nav bijusi un arī pašlaik nav ekonomiskās intereses izliet šos atsāļņus.

Turklāt 2019.gada 27.februārī, veicot kārtējo pārbaudi, Dienests secināja, ka baseinā "E" ir uzkrāti 750 m^3 atsāļņu, taču neatzina tos par bīstamiem atkritumiem, kā arī nekonstatēja, ka šādu atsāļņu glabāšana būtu uzskatāma par nedrošu.

Iestādes nepamatota vilcināšanās un kļūdas privātpersonai adresēta lēmuma pieņemšanā vērtējamas kā labas pārvaldības principa pārkāpums.

[2.14] Pieņemot Lēmumu Nr.10-04/58, ir pārkāpta virkne administratīvā procesa principu – tiesību ievērošanas princips, neņemot vērā saprātīgas šaubas par labu pieteicējai; objektīvās izmeklēšanas princips, neizvērtējot visu pieejamo informāciju; procesuālā taisnīguma princips, neievērojot objektivitāti un nedodot pieteicējai iespēju izteikt savu viedokli, kā arī iesniegt pierādījumus.

[3] Birojs rakstveida paskaidrojumā par Lēmumu Nr.10-04/58 tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz minētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

[4] Dienests 2019.gada 4.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.3.4.-14/1298 "Par neatliekamo pasākumu veikšanu un sanācijas pasākumu plāna izstrādāšanu" (turpmāk – Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1298), ar kuru pieteicējai uzdots līdz 2019.gada 22.jūlijam izstrādāt sanācijas pasākuma plānu, lai novērstu radīto kaitējumu videi, un līdz 2019.gada 24.jūlijam veikt buferjoslas izpļaušanu ap katru piesārņojuma vietu, kur novērojama bojāta veģetācija (izdegusi zāle, koki) vietās, kas konstatētas Lēmumā Nr.10-04/58.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Nr.3.4.-14/1298, pieteicēja to apstrīdēja Birojā. Ar Biroja 2019.gada 13.decembra lēmumu Nr.10-04/59 (turpmāk – Lēmums Nr.10-04/59) Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1298 atstāts negrozīts.

Norādītais lēmums papildus Lēmumā Nr.10-04/58 izteiktajiem argumentiem pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Kaitējuma videi konstatēšanas gadījumā Dienesta rīcībai ir jābūt nekavējošai. Tā kā Dienests Lēmumā Nr.10-04/58 konstatējis, ka pieteicēja ir atzīstama par operatoru, ir izpildīts priekšnosacījums, lai operatoram noteiktu attiecīgos pienākumus.

[4.2] Par sanācijas plāna izstrādi ir atbildīgs operators (pieteicēja). To var izstrādāt pats vai pieaicināt trešās personas, savukārt trešo personu pieaicināšanas grūtības, līguma noslēgšanas sarežģījumi un tml. neatbrīvo operatoru no pienākuma izpildes.

[4.3] Faktiski pieteicēja ir izpildījusi uzdoto pienākumu izstrādāt sanācijas plānu un tas iesniegts 2019.gada 4.oktobrī, bet nav izpildījusi uzdoto pienākumu veikt neatliekamos pasākumus.

Daļa no izlaistītā bīstamo atkritumu šķīduma ķīmiskajiem elementiem uzkrājas augos, savukārt šo augu nokļūšana tālākā apritē, jo sevišķi pārtikas apritē, var novest pie turpmāka kaitējuma videi un ietekmes uz cilvēku veselību. Lai panāktu augu izņemšanu no šādas turpmākas aprites, tie jānopļauj un jāsavāc. Tādējādi neatliekamie pasākumi ir noteikti pamatoti un objektīvi.

Nevar piekrist, ka sanācijas plāna izstrādei bija nepieciešams veikt jaunu izpēti un analīzes piesārņojuma novēršanai, jo atbilstoši SIA "Vent Eko" ziņojumā norādītajam, izlietā piesārņojuma maksimālā toksiskā ietekme uz vidi bija tā izliešanas brīdī – vidē (pārsvarā augsnē un gruntī). Ņemot vērā to, ka četrās piesārņojuma vietās analizētajos grunts paraugos vēl joprojām tika pārsniegti Ministru kabineta 2005.gada 25.oktobra noteikumos Nr.804 "Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem" (turpmāk – noteikumi Nr.804) 1.pielikuma 2.tabulā noteiktie mērķlielumi, netiek nodrošināta ilgtspējīga augsnes un grunts kvalitāte, un augsnē saglabājušās toksiskās vielas var ietekmēt cilvēku un dzīvnieku veselību.

[4.4] Pieteicēja lūgumus privātpersonām par piekrišanu neatliekamo pasākumu veikšanai ir izteikusi tikai no 2019.gada 26.jūlija, nosūtot vēstules piesārņojumu vietu īpašniekiem. Līdz ar to pieteicēja nav izmantojusi visus iespējamos līdzekļus mērķa sasniegšanai, lai ievērotu tai noteikto termiņu. Termiņa nokavējums ir saistāms ar pašas pieteicējas pasīvo rīcību.

[5] Nepiekrītot Lēmumam Nr.10-04/59, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā. Tajā papildus pieteikumā par Lēmuma Nr.10-04/58 atelšanu izteiktajiem argumentiem, norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Birojs nav pienācīgi pamatojis Lēmumu Nr.10-04/59, kā arī nav izdarījis lietderības apsvērumus. Iestāde nedrīkst pamatot nelabvēlīgu administratīvo aktu ar pieņēmumiem, saviem ieskatiem vai subjektīvo vērtējumu.

Izpļaušana visdrīzāk vairs nav nepieciešama, jo cianīdi vidē strauji sadalās. Līdz ar to visdrīzāk vairs nepastāv tāds vides kaitējums, kuru būtu iespējams novērst ar izpļaušanu. Vairākas augu sugas izmanto cianīdu savienojumus savos metabolisma procesos (vielmaiņā un augšanā). Turklāt augsnē cianīdjonu toksicitāte būtiski samazinās brīdī, kad joni iesaistās reakcijās ar augsnē esošajiem metāliem. Tieši tāpēc bez aktuālām analīzēm nav nekāda pamata lemt par jebkādu toksiskumu un neatliekamo pasākumu veikšanas nepieciešamību.

Tāpat nav skaidrs, kādēļ nepieciešams veikt buferjoslas izpļaušanu vietās, kur zāle jau ir nopļauta vai ir novērojama veģetācijas atjaunošanās. Iespējams, ka cianīda savienojumi laikā starp augustu un septembri jau ir sadalījušies. Turklāt tajās vietās, kur zāle jau ir nopļauta vai zeme uzarta, acīmredzami vairs nav iespējams veikt neatliekamo pasākumu – buferjoslas izpļaušanu. Līdz ar to minēto pienākumu nebija iespējams izpildīt no pieteicējas neatkarīgu iemeslu dēļ.

[5.2] Pieteicēja nav vilcinājusies ar piesārņoto vietu īpašnieku apzināšanu un to piekrišanu saņemšanu. Pēc ziņojumos norādītās informācijas nebija iespējams identificēt šo vietu īpašniekus. Attiecīgi tikai pēc precizējošas informācijas saņemšanas no Dienesta 2019.gada 17.jūlijā pieteicēja varēja identificēt minēto vietu īpašniekus. Pieteicējas pārstāvji devās uz piesārņotajām vietām un tur, kur varēja uz vietas sastapt īpašniekus, saskaņoja neatliekamo pasākumu veikšanu. Daudzās vietās īpašniekus nebija iespējams satikt, aptaujājot kaimiņus, arī neizdevās noskaidrot konkrēto īpašnieku personības. Pieteicējai nācās iesniegt sludinājumu publicēšanai Dienesta mājaslapā un nosūtīt vēstules minētajiem īpašniekiem.

Tādējādi pieteicēja ir veikusi visus saprātīgi iespējamos pasākumus, lai varētu identificēt piesārņoto vietu īpašniekus, un neatliekamo pasākumu tūlītēja veikšana nebija iespējama nevis pieteicējas vilcināšanās dēļ, bet tāpēc, ka nebija uzreiz identificējami piesārņoto vietu īpašnieki, lai varētu iegūt no tiem nepieciešamās piekrišanas.

[6] Dienests rakstveida paskaidrojumā par Lēmumu Nr.10-04/59 tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz minētajā lēmumā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidrojumā norādīts, ka lemjot par neatliekamiem un sanācijas pasākumiem nav nepieciešams no jauna lemt par operatora konstatēšanu, ja tas konstatēts ar citu administratīvo aktu.

II

[7] Dienests 2019.gada 23.augustā pieņēma lēmumu Nr.3.4.-14/1610 "Par operatora konstatēšanu" (turpmāk – Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-

14/1610), jo tika atklātas jaunas piesārņojuma vietas.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Nr.3.4.-14/1610, pieteicēja to apstrīdēja Birojā. Ar Biroja 2019.gada 18.decembra lēmumu Nr.10-04/60 (turpmāk – Lēmums Nr.10-04/60) Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1610 atstāts negrozīts. Norādītais lēmums papildus Lēmumā Nr.10-04/58 un Lēmumā Nr.10-04/60 izteiktajiem argumentiem pamatots ar turpmāk minēto.

Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1610 izdots, balstoties uz iepriekš iegūto informāciju, kas konstatēta Sākotnējā lēmuma Nr.3.4.-14/1286 pieņemšanas laikā, kā arī uz Dienesta inspektoru pieredzi un vietas vizuālo apskati, neveicot analīzes. Birojs vispārēji piekrīt, ka gadījumos, kad konstatēts piesārņojums, kā galvenais instruments piesārņojuma rakstura konstatēšanai, ir paraugu iegūšana un analīžu veikšana iegūtajiem paraugiem, lai konstatētu kādas vielas ir izraisījušas konkrēto piesārņojumu. Konkrētajā gadījumā Dienests ir pieņēmis Sākotnējo lēmumu Nr.3.4.-14/1610, balstoties uz konstatētā piesārņojuma atstāto seku, kā arī nokļūšanas vidē, līdzību ar Sākotnējā lēmumā Nr.3.4.-14/1286 konstatēto, kas konkrētajā gadījumā nav novedis pie nepamatota lēmuma pieņemšanas.

[8] Nepiekrītot Lēmumam Nr.10-04/60, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[8.1] Lietā esošās analīzes nepierāda, ka piesārņotās vietas joprojām būtu piesārņotas vai ka šķīduma izcelsme būtu pieteicējas rūpnīca. Veiktajās analīzēs konstatētais cianīda piesārņojuma līmenis nesasniedz noteikumos Nr.804 noteikto līmeni, kuru pārsniedzot nepieciešams veikt sanācijas darbus. Veiktās analīzes nepierāda, ka piesārņojuma izcelsme ir no pieteicējas rūpnīcas.

[8.2] Sākotnējais lēmums pieņemts, pamatojoties uz vizuālo apskati, ar ko nav pietiekami, lai pierādītu piesārņojuma faktu un izcelsmi. Dienesta inspektoru konstatētais, ka ir konstatētas nolējuma pēdas un ka ir nolieta indīga viela, liecina, ka ir nolieta kaitīga viela, bet nepierāda, ka šī viela ir izcēlusies pieteicējas rūpnīcā. Vizuālas apskates rezultātā nevar noteikt ne piesārņojuma avotu, ne piesārņojošās vielas sastāvu.

[8.3] Birojs nepamatoti piemērojis analoģiju, pamatojot, ka lēmumā minēto piesārņojumu radījusi tā pati viela, kas konstatēta Lēmumā Nr.10-04/58. Analoģija nav piemērojama konstatējot pārkāpumu, par kuru draud atbildība.

[8.4] Pieteicēja nav piesārņojumā vainojamais operators. Par operatoru uzskatāma SIA "Ekovalis Latvija", jo vienīgajā epizodē, kas persona pieķert izlejam piesārņojumu, tas noticis no SIA "Ekovalis Latvija" cisternas.

[9] Birojs sniegtajā paskaidrojumā norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā Nr.10-04/60 norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidro turpmāk minēto.

[9.1] Nav būtiskas nozīmes, ka piesārņotajās vietās nav konstatēts, ka piesārņojuma līmenis pārsniedz noteikumos Nr.804 noteiktās robežvērtības. Atbildības pret videi nodarīto kaitējumu sistēma būvēta tā, ka kaitējumu videi novērtē pret pamatstāvokli. Nav pamata iztulkot tiesību normas tā, ka operators var izliet piesārņojumu, raugoties, lai tas nesasniedz noteiktās robežvērtības.

[9.2] Pierādījumi, kas pierāda, ka pieteicēja atzīstama par operatoru, vērtēti jau Lēmumā Nr.10-04/60. Pierādījumu kopums norāda uz piesārņojuma izcelsmi no pieteicējas rūpnīcas.

[9.3] Lietā nav materiālu, kas apliecina, ka Dienesta inspektoru vizuālais novērtējums ir kļūdains. Pieteicējas 2019.gada 3.oktobra sanācijas plānam ir pievienotas analīzes, kuru rezultāti pierāda, ka Dienesta novērtējums ir pareizs.

[10] Dienests 2019.gada 4.septembrī pieņēma lēmumu Nr.3.4.-14/1657 "Par sanācijas pasākumu plāna izstrādāšanu" (turpmāk – Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1657), ar kuru iesniedzējai uzdots līdz 2019.gada 25.septembrim izstrādāt sanācijas pasākumu plānu atbilstoši SIA "VentEko" ziņojumā par ķīmiskā piesārņojuma novērtējumu norādītajām rekomendācijām (izņemot metodi "Piesārņoto vielu noārdīšana, izmantojot oksidācijas procesus") un iesniegt to Dienestā.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam Nr.3.4.-14/1657, pieteicēja to apstrīdēja Birojā. Ar Biroja 2019.gada 18.decembra lēmumu Nr.10-04/61 (turpmāk – Lēmums Nr.10-04/61) Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1657 atzīts par tiesisku.

[10.1] Kaitējuma konstatēšanas gadījumā Dienestam ir pienākums ir konstatēt operatoru. Ar Lēmumu Nr.10-04/60 pieteicēja atzīta par operatoru, tāpēc tai ir pienākums novērst videi nodarīto kaitējumu.

[10.2] Izpildot Sākotnējo lēmumu Nr.3.4.-14/1657, pieteicēja ir izstrādājusi sanācijas plānu un Dienests to ir akceptējis un pieteicēja iesniegusi atskaiti par veiktajiem sanācijas darbiem, no kā secināms, ka Sākotnējais lēmums Nr.3.4.-14/1657 ir izpildīts.

[11] Nepiekrītot Lēmumam Nr.10-04/61, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[11.1] Lietā esošās analīzes nepierāda, ka piesārņotās vietas joprojām būtu piesārņotas un ka piesārņojuma izcelsme būtu pieteicējas rūpnīca. Veiktās analīzes norāda, ka nav sasniegta cianīda piesārņojuma kritiskā robeža, tāpēc nav nepieciešams veikt sanācijas darbus.

[11.2] Birojs nepamatoti piemērojis analoģiju pamatojot, ka piesārņojumu radījusi tā pati viela, kas konstatēta Lēmumā Nr.10-04/58 norādītajās piesārņojuma vietās.

[11.3] Pieteicēja nav piesārņojumā vainojamais operators un piesārņojuma izliešana nav saistīta ar pieteicējas profesionālo darbību. Nav pierādīta cēloņsakarība starp piesārņojumu un pietiecēju.

[12] Birojs paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā Nr.10-04/61 un [9] punktā norādītajos paskaidrojumos minētajiem argumentiem.

III

[13] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji pieteikumus uzturēja, pamatojoties uz tajos norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja turpmāk minēto. Nav skaidrs par kādu vielu tiek runāts lietā. Šķidums, kas atrodas pieteicējas baseinā "E" nav atkritumi, tam nav jāpiešķir kods. Viss tajā esošais šķidums tiek izmantots baktēriju barošanai. Pieteicējai ir arī citi ražošanas procesi, kurā rodas šādas vielas. Bīstamie atkritumi pienācīgā kārtā tika izvesti katru mēnesi. Dienests par to veica pārbaudi arī 2019.gada martā. No marta līdz maijam pieteicēja nevarēja saražot tik daudz atkritumu. No rūpnīcas nevar pazust vielas. Nevar izsekot, kur rūpnīcā tika ņemtas analīzes, no baseina "E" vai citas vietas. Nav zināms, kā tika ņemti paraugi no cisternas. Visas konstatētās piesārņotās vietas ir robežas tuvumā. Lietuvā ir pesticīdu ražošanas rūpnīca, piesārņojums varētu būt saistīts ar to. Piesārņojuma vietās konstatētais cianīdu sastāvs būtiski atšķiras no rūpnīcā konstatētā. Analīzēs konstatēti arī naftas piejaukumi, bet pieteicēja nestrādā ar naftas produktiem. Par sanācijas darbu veikšanu atbildīga ir SIA "Ecovalis Latvija", jo tā bija atkritumu apstrādātājs.

Biroja pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajos lēmumos norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja turpmāk minēto. Vides aizsardzības likums paredz operatora atbildību neatkarīgi no vainas. Paraugu ņemšanas vietas ir identificējamas, kā arī Dienesta inspektoru ziņojumos norādīts, kur tas ņemts pieteicējas teritorijā. SIA "Vides audits" veiktajā parauga salīdzinājumā redzams, ka daļa paraugi ir atšķirīgi un ka daļa

sakrīt un tie satur cianīdus un acetonu. Paraugos acetona un ketona attiecība ir 1:10, šādu attiecību ir grūti saglabāt. Tāpēc secināms, ka visiem paraugiem ir viena izcelsme. Tas, ka šķidrums baseinā "E" paredzēts bioloģijas barošanai, nenozīmē, ka tas nekļūst par atkritumu, ja no tā atsakās.

Tiesa sēdēs tika nopratināti liecinieki /pers. R/, /pers. S/, /pers. T/, /pers. U/ un /pers. V/.

Motīvu daļa

[14] Tiesa, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

IV

[15] Ar Lēmumu Nr.10-04/58 un Lēmumu Nr.10-04/60 pieteicēja atzīta par operatoru kopā divdesmit sešās vietās, kurās tika konstatēta piesārņojuma izliešana dabā. Savukārt pieteicēja uzskata, ka lietā nav pierādījumu, kas apliecinātu, ka piesārņojuma avots ir saistīts ar pieteicējas darbību.

[16] Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 1.panta 11.punktu operators ir privātpersona, atvasināta publiska persona, tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestāde, kura veic profesionālu darbību vai ir atbildīga par šādas darbības veikšanu vai kurai ir noteicošā ekonomiskā ietekme uz profesionālās darbības tehnisko izpildījumu, vai kura ir saņēmusi atļauju attiecīgās profesionālās darbības veikšanai vai pieteikusi attiecīgās darbības veikšanu.

Minētā panta 14.punkts noteic, ka profesionāla darbība ir saimnieciska darbība, arī komercdarbība, neatkarīgi no tā, vai darbība dod vai nedod peļņu.

No citētajām tiesību normām izriet, ka operators ir persona, kura veic profesionālu (saimniecisku) darbību vai ir atbildīga par šādas darbības veikšanu.

Vides aizsardzības likuma 28.panta ceturtās daļa 1.punkts noteic, ka Dienests konstatē operatoru, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi.

Saskaņā ar minētā likuma 25.panta ceturtās daļas 1.punktu operators ir atbildīgs par kaitējumu videi vai tiešiem kaitējuma draudiem neatkarīgi no vainas, ja kaitējums videi vai tieši kaitējuma draudi radušies, veicot likumā "Par piesārņojumu" noteiktās A vai B kategorijas piesārņojošās darbības, bet saskaņā ar 5.punktu operators ir atbildīgs par kaitējumu videi neatkarīgi no vainas, ja tas veic profesionālo darbību ķīmisko vielu un maisījumu apriti reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu, augu aizsardzības līdzekļu vai biocīdu ražošanu, izmantošanu, pārstrādi, iepakošanu, izplatīšanu vidē vai pārvadāšanu ražotnes teritorijā.

Apkopojot minēto, secināms, ka par operatoru ir atzīstama ikviena persona, kura atbilst Vides aizsardzības likuma 1.panta 11.punktā noteiktajai operatora definīcijai, un operators ir tas, kuram, konstatējot, ka viņa profesionālā darbība ir radījusi kaitējumu videi, ir pienākums novērst kaitējumu vai tā sekas. Operatora atbildības priekšnoteikums nav vainas konstatēšana. Operators ir atbildīgs par darbībām, kuru rezultātā ir nodarīts kaitējums videi neatkarīgi no vainas konstatēšanas (stingrās atbildības princips). Šajā gadījumā atbildība var tikt noteikta bez operatora vainas vērtēšanas.

[17] Pārbaudot lietas faktiskos apstākļus, tiesa konstatē turpmāk minēto.

[17.1] Dienests 2019.gada maijā, jūnijā, jūlijā un augustā kopā divdesmit sešās vietās konstatēja nezināma ķīmiska šķidruma izliešanu dabā Tērvetes novadā, Jelgavas novadā, Ozolnieku novadā, Rundāles novadā, Bauskas novadā un Iecavas novadā ceļu malās, par ko sastādīti ziņojumi par pārbaudes rezultātiem *(lietas III sējuma 141. – 145., VI sējuma 32. – 53.lapa)*. Atzinumos konstatēts, ka piesārņotajās vietās tika konstatēts viena veida piesārņojums. No atzinums norādītā secināms, ka piesārņojuma izliešana notikusi ceļa malās. Vietās, kur piesārņojums izliets, nokaltuši augi. Tas redzams gan no atzinumiem pievienotajām fotogrāfijām, gan no Dienesta inspektoru konstatētā. Tāpat arī no atzinumiem secināms, ka Dienesta inspektoru rīcībā jau sākotnēji bijusi informācija, ka piesārņojums tiek izliets no kāda transportlīdzekļa. 2019.gada 4.jūnija ziņojumā norādīts, ka 2019.gada 24.maijā Valsts policija aizturēja kravas automašīnu Volvo FH12 ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kura autocisternā ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ pārvadājusi nezināmas izcelsmes šķidrumu. No minētās cisternas paņemts šķidruma paraugs testēšanai.

[17.2] Dienests 2019.gada 27.maijā veica apsekošanu pieteicējas rūpnīcā *(lietas VI sējuma 54. – 67.lapa)*. Pārbaudē tika konstatēts, ka pieteicēja nenodrošina atbilstošu bīstamu atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši Atļaujā notiktajām prasībām. Pārbaudē arī konstatēts, ka pieteicēja baseinā "E" uzglabā bīstamos atkritumus – ražošanas procesu atsāļņus no porofora ražošanas 1200 m^3 apmērā, lai gan atbilstoši Atļaujai atļauta tikai 30 t atsāļņu uzglabāšana speciāli aprīkotā vietā.

2019.gada 29.maijā pieteicējas rūpnīcas teritorijā tika paņemti šķidruma paraugi no baseina "E", no pazemes rezervuāra un no bīstamo atkritumu uzglabāšanas vietas *(lietas VI sējuma 68. – 69.lapa)*.

[17.3] Latvijas Organiskās sintēzes institūts 2019.gada 5.jūnijā sastādīja rezultātu pārskatu par nezināmu vides paraugu profila analīzi ar GH-MS metodi *(lietas VI sējuma 70. – 73.lapa)*. Rezultātu pārskatā norādīts, ka, izmantojot pieejamos NIST masspektru bibliotēkas datus, Latvijas Organiskās sintēzes institūts 3 paraugos, kas noņemti piesārņojuma izliešanas vietās, 1 paraugā no kravas automašīnas Volvo FH12 autocisternas un 1 paraugā no pieteicējas baseina "E" identificēja ketazīnu un tam radnieciskus savienojumus. Savukārt paraugā no pieteicējas pazemes rezervuāra kā pamatkoponets konstatēts anins, bet paraugā no plastmasas tvertnes pieteicējas bīstamo atkritumu uzglabāšanas laukumā – trihloranilīns.

[17.4] SIA "VentEko 2019.gada 28.jūnija ziņojumā par ķīmiskā piesārņojuma novērtējumu Jelgavas reģionā piesārņotās vietās un iespējamiem tālākajiem vides aizsardzības pasākumiem norādīts, ka veikta piesārņojuma paraugu ņemšana 7 vietās un ka veikta piesārņoto vietu apsekošana *(lietas VI sējuma 171. – 183.lapa)*. SIA "Vides audits" laboratorija 2019.gada 13.junijā sagatavoja testēšanas pārskatus, kuros analizēti paraugi no kravas automašīnas Volvo FH12 autocisternas, no pieteicējas baseina "E", no piesārņojuma vietas ceļa malā starp viensētu /nosaukums B/un /adrese/ un no pieteicējas bīstamo atkritumu uzglabāšanas vietas *(lietas VI sējuma 74. – 79.lapa)*. SIA "Vides audits" laboratorijas vadošais ķīmiķis 2019.gada 14.jūnijā sagatavojis arī paraugu salīdzinājumu *(lietas VI sējuma 80.lapa)*. Analīžu rezultātu salīdzinājumā norādīts, ka paraugos no kravas automašīnas autocisternas, pieteicējas baseina "E" un novadgrāvja acetona un metiletilketona koncentrāciju attiecība ir līdzīga, kas apliecina to kopīgu izcelsmi. Paraugiem no kravas automašīnas autocisternas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas baseina "E" noteiktās cianīdjonu koncentrācijas ir tuvas, to ticamības intervāli daļēji pārsedzas, savukārt paraugiem no novadgrāvja un pieteicējas bīstamo atkritumu uzglabāšanas vietas cianīdu saturs ir mazāks.

[17.5] Pieteicējai ir izsniegta Atļauja ķīmisko vielu un maisījumu ražošanai ražotnē, kas atrodas /adrese B/. Atbilstoši Atļaujai pieteicēja ražošanas procesā izmanto cianīdu saturošas ķīmiskās vielas un maisījumus (AIBN - porofora ražošanas procesā – acetonciānhidrīnu, sveķu ražošanas procesā - DESMODUR (4,4`-metilēndifenildiizocianāta un 2,2`- metilēndifenidiizocianāta maisījumu) *(sk. https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/atlauju-un-licencu-mekletajs/?company_name=biolar&company_code=&s=1* pieteicējai izsniegtā Atļauja, aplūkots 10.02.2022).

[17.6] Lietas materiālos atrodas Valsts policijas inspektora ziņojums un inspektoru sniegtās liecības *(lietas IX sējuma 209. – 211.lapa)*. No tām

secināms, ka pārbaudot informāciju par nezināmas izcelsmes šķidruma izliešanu, konstatēts, ka Volvo FH12 2019.gada 24.maijā ap plkst.06.40 iebrauca pieteicējas teritorijā un ap 07.20 izbrauca no rūpnīcas teritorijas. Braucot par lauku ceļu Pēternieki – Garoza un pēc tam nogriežoties virzienā uz Jelgavu, tā devusies uz degvielas uzpildes stacijas "Astarte" stāvlaukumu. Izbraucot minētā transportlīdzekļa maršrutu, konstatēts, ka visa ceļa garumā redzamas nezināma šķidruma ar specifisku smaku paliekas. Plkst.11.15 minētais transportlīdzeklis devies uz pieteicējas rūpnīcas teritoriju un no tās izbraucis ap plkst.12.20. Sekojot automašīnai konstatēts, ka no tās tiek izliets nezināmas izcelsmes šķidrums. Automašīna apturēta un konstatēts, ka automašīnu vadīja /pers. A0/.

[17.7] Valsts policijas inspektors, piedaloties Dienesta inspektoram, 2019.gada 24.maijā veicis transportlīdzekļa Volvo FH12 un piesārņojuma vietas apskati, par ko sastādīts apskates protokols *(lietas IX sējuma 143. – 148.lapa)*. Apskates protokolā norādīts, ka tika paņemti izlietās vielas paraugi, kā arī apsekots transportlīdzekļa maršruts un konstatēts piesārņojums, proti, konstatēts, ka ceļa malās ir brūngani oranžas krāsas zāles strīpa un citas piesārņojuma pazīmes.

[17.8] /pers. A0/ 2019.gada 26.maijā Valsts policijai sniedzis paskaidrojumu *(lietas IX sējuma 212. – 213.lapa)*. Viņš paskaidrojumā norādījis, ka 2019.gada 24.maijā ap plkst.7.00 ieradies pieteicējas rūpnīcas teritorijā, lai pārvestu šķidrumu no viena baseina uz otru, bet palicis slikti ar veselību, nolēmis braukt mājās. Apstājies degvielas uzpildes stacijā "Astarte" un, kad palicis labāk ar veselību ap plkst.11.00, devies turpināt darbu. Ņemot vērā, ka nav bijis iespējams izliet kravu, jo cisternā bijis daudz smilšu, nolēmis doties uz mājām to salabot.

[17.9] Valsts policija 2020.gada 13.martā nopratinājusi SIA "Volvo Track Latvia" darbinieku kā speciālistu *(lietas IX sējuma 214. – 215.lapa)*. Speciālists liecinājis, ka, apskatot transportlīdzekli Volvo FH12, konstatējamas izmaiņas tā konstrukcijā, kas nodrošina šķidruma izliešanas aktivizēšanu no vadītāja kabīnes.

[17.10] No pieteikuma un pieteicējas pārstāves tiesas sēdēs sniegtajiem paskaidrojumiem secināms, ka pieteicēja uzskata, ka ar minētajiem pierādījumiem nav pierādīts, ka piesārņojuma izcelsme ir saistīta ar pieteicējas saimniecisko darbību. Izvērtējot pieteicējas iebildumus, konstatējams turpmāk minētais.

[18] Pieteicēja norāda, ka nav pierādīts, ka visas piesārņojuma vietas būtu piesārņotas ar vienu un to pašu šķidrumu, jo daudzās vietās nav veiktas ķīmiskās analīzes.

Tiesa piekrīt pieteicējas secinājumam, ka ne visās vietās, kurās konstatēts piesārņojums, ir ņemti paraugi un ne par visām vietām ir bijis iespējams iegūt testu rezultātu. Vienlaikus tiesa ņem vērā piesārņojuma izliešanas veidu, proti, no [17] punktā aprakstītajiem pierādījumiem secināms, ka piesārņojuma izliešana notikusi no braucoša transportlīdzekļa. Tas secināms gan no Valsts policijas darbinieku liecībām un ziņojumiem, gan /pers. A0/ sniegtā paskaidrojuma, gan notikuma vietas apskates protokola, gan Dienesta ziņojumiem par pārbaudes rezultātiem. Proti, ir fiksēts, ka piesārņojums ir garos posmos gar ceļa malām, izliešanas laikā ir aizturēts transportlīdzeklis, kurš ir izbraucis no pieteicējas rūpnīcas teritorijas. Līdz ar to novērtējami ir ne tikai laboratorijā veiktie testu rezultāti, bet arī citi lietā esošie pierādījumi. Pierādījumi kopsakarā norāda uz to, ka piesārņojums radies no viena avota.

[19] Pieteicēja norāda, ka piesārņotajās vietās veiktās analīzes nepierāda, ka piesārņojuma izcelsmes vieta ir pieteicējas rūpnīca un ka arī SIA "Vides audits" veiktais paraugu salīdzinājums nepierāda, ka piesārņojuma izcelsmes vieta varētu būt pieteicējas rūpnīca. Norāda arī, ka paraugu salīdzinājumā nav norādīta zinātniskā metode un metodika, kas izmantota. Tāpat arī norāda, ka nav saprotama salīdzinājuma juridiskā daba.

Novērtējot sprieduma [17.4] punktā minētos pierādījums, tiesa secina, ka analīžu rezultātu salīdzinājumā ir norādīti konkrēti parametri, pēc kuriem salīdzinājums veikts. /pers. T/, kurš veicis salīdzinājumu, 2021.gada 16.augusta tiesas sēdē liecināja, ka, salīdzinot paraugus, kritērijs bijis atrast vai neatrast kopīgo. Vienlaikus liecinieks norādīja, ka paraugu salīdzinājums ir informatīvs un ka, lai precīzi noteiktu paraugu izcelsmi, nepieciešama plašāka ekspertīze.

SIA "Vides audits" 2021.gada 7.jūnija vēstulē tiesai arī norādījusi, ka paraugu salīdzinājums nav uzskatāms par tiesā iesniedzamu dokumentu un ka tas sagatavots pēc Dienesta darbinieces lūguma kā palīgmateriāls *(lietas IX sējuma 121.lapa)*. Tāpat arī Organiskās sintēzes institūts 2019.gada 29.jūlija vēstulē Valsts policijai sniedzis vērtējumu par SIA "Vides audits" veiktajiem testiem un norādījis, ka pieejamie analīžu rezultāti ne pierāda, ne apgāž hipotēzi par to, ka automašīnā Volvo FH12 atrastās vielas izcelsme ir pieteicējas rūpnīca *(lietas IX sējuma 131. – 140.lapa)*.

Izvērtējot minētos apstākļus, tiesa secina, ka piesārņojuma analīžu rezultāti paši par sevi nepierāda, ka konstatētais piesārņojums ir no pieteicējas rūpnīcas, bet vienlaikus tiesa arī secina, ka nav pamata uzskatīt testēšanas rezultātu salīdzinājumu par nepieļaujamu pierādījumu, jo tas veikts pēc objektīva kritērija.

[20] Pieteicēja norāda, ka ķīmiskie savienojumi, kuru klātbūtne konstatēta analizētajos paraugos, ir sastopami arī citās vielās.

Pieteicēja norāda, ka piesārņojuma izcelsme varētu būt arī lauksaimniecības ķīmijas ražošana un ka tā nav vienīgā, kas ražošanā izmanto šādas vielas, norāda, ka piesārņojošā viela varētu būt ievesta no Lietuvas. Pieteicēja iesniegusi arī Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 30.aprīļa vēstuli, kurā sniegta informācija par pesticīdiem, kuri 2019.gadā laisti brīvā apgrozībā Latvijas Republikā *(lietas VIII sējuma 236. – 237.lapa)*.

/pers. S/ 2021.gada 16.augusta tiesas sēdē liecināja, ka viela, kas atrasta paraugos tiek izmantota ķīmiskajā rūpniecībā, savukārt attiecībā uz to vai šāda viela varētu rasties saistībā ar lauksaimniecībā izmantojamajiem līdzekļiem, paskaidroja, ka tas būtu eksperimentāli jāpārbauda.

Savukārt /pers. T/ 2021.gada 16.augusta tiesas sēdē skaidroja, ka paraugos atrastās vielas cianīdus lauksaimniecībā neizmanto.

Tiesa neapšauba pieteicējas norādīto, ka cianīdus izmanto arī citas rūpnīcas ražošanas procesā, bet izskatāmajā gadījumā tiesa nekonstatē nekādus apstākļus, kas liecinātu, ka piesārņojums varētu būt izcēlies, piemēram, lauksaimnieciskās darbības dēļ. Piesārņojuma analīzes veiktas vairākās vietās, kur ceļš robežojas ar dažādu īpašnieku nekustamajiem īpašumiem. Līdz ar to nevarētu rasties situācija, ka visās vietās ir lietotas vienādas ķīmiskās vielas. Piesārņojums konstatēts ne tikai pie tādiem nekustamajiem īpašumiem, kur tiek veikta lauksaimnieciskā darbība. Tāpat šādā gadījumā nav izskaidrojuma, kāpēc piesārņojums konstatēts tieši gar ceļa malām garākā posmā.

[21] Pieteicēja atsaucas uz standartu ISO 144032:2012 "Ūdens kvalitāte. Brīvu un kopēju cianīdjonu noteikšana" 8.punktu, kas noteic, ka paraugi, kas ņemti analīzēm, jāizmanto 7 dienu laikā *(VII sējuma 5. – 29.lapa)*. Pieteicēja norāda, ka paraugs Nr.2832 analizēts pēc 19 dienām. SIA "Vides audits" testēšanas pārskatos nav konstatēts, vai paraugos nav vielas, kas var ietekmēt cianīda daudzumu paraugā. Pieteicēja arī norāda, ka paraugu ņemšana nav notikusi atbilstoši standartiem.

/pers. S/ 2021.gada 16.augusta tiesas sēdē liecināja, ka Organiskās sintēzes institūta uzdevums bijis sākotnēji identificēt paraugos esošās vielas. Savukārt /pers. T/ liecināja, ka nav pārbaudījis, vai ievērots kāds paraugu ņemšanas standarts, *bet paraugi bijuši iepakoti tā, lai viss, kas tur iekšā, saglabātos*.

No minētā tiesa secina, ka nav konstatējami kādi apstākļi, kas liecinātu, ka paraugi būtu paņemti un nogādāti laboratorijā tādā veidā, kas tos būtu padarījis neizmantojamus. Tiesa piekrīt Biroja norādītajam, ka izskatāmajā lietā nav jautājums par paraugos esošo vielu robežvērtību noteikšanu, bet gan par sastāva vispār noteikšanu. Tāpēc no šiem apstākļiem nav konstatējams, ka veiktā testēšana būtu neobjektīva un rezultāti nebūtu izmantojami.

[22] Pieteicēja atsaucas uz tās iesniegto eksperta atzinumu, kas pamato, ka piesārņojuma vietās paņemtie paraugi nav no vienas izcelsmes vietas.

Pieteicēja iesniegusi *s.r.o. ABITEC* 2019.gada 19.jūlija atzinumu, kurā sniegts vērtējums par Organiskās sintēzes institūta un SIA "Vides audits" veikto paraugu analīžu salīdzinājumu *(lietas II sējuma 108. – 118.lapa)*.

Novērtējot atzinumu, tiesa secina, ka tajā nav izdarīti kategoriski secinājumi. Attiecībā par veiktajām analīzēm norādīts, ka analīžu rezultātus var izmantot kā reālās situācijas pirmo aptuveno novērtējumu. Norādīts arī, ka dažiem paraugiem ir līdzīgas pazīmes, vienlaikus visā atzinumā ir uzsvērts, ka tā sagatavotājam ir daudz nezināmas lietas un ka viņa rīcībā nav detalizētas informācijas.

No minētā atzinuma satura tiesa nekonstatē pamatojumu pieteicējas norādītajam, ka piesārņojuma vietās paņemtie paraugi nav no vienas izcelsmes vietas. Atzinumā, lai arī ir vērsta uzmanība uz nesakritībām un iespējamām neatbilstībām testēšanā, šāds kategorisks apgalvojums nav izteikts.

[23] Pieteicēja norāda, ka vieta novadgrāvis /nosaukums B/, kur ņemts paraugs Nr.2832, nav minēta nevienā dokumentā kā piesārņojuma vieta.

Pārbaudot paraugu ņemšanas protokolu Nr.690-003/2019 redzams, ka tajā norādīts, ka objekts, kurā ņemts paraugs ir novadgrāvis ceļā malā starp viensētu /nosaukums B/ un /adrese/. Minētais objekta apraksts papildināts ar roku pierakstot /nosaukums B/ *(lietas II sējuma 107.lapa)*.

Dienesta 2019.gada 20.maija ziņojumā par pārbaudes rezultātiem norādīts, ka 2019.gada 10.maijā veikta piesārņoto vietu apsekošana, tai skaitā ceļa Poliši - Mazlauki, kur konstatēta viena lielāka izliešanas vieta novadgrāvī *(lietas VI sējuma 35. – 37.lapa)*.

No minētā tiesa secina, ka paraugs ņemts vietā, kur arī 2019.gada 20.maija ziņojumā par pārbaudes rezultātiem konstatēts piesārņojums garākā ceļa posmā. Attiecīgi acīmredzot parauga ņemšanas protokolā precizēta parauga ņemšanas vieta.

[24] Pieteicēja norāda, ka SIA "VentEko" ziņojumā norādītās analīzes veiktas neatbilstoši normatīvo aktu prasībām. Pieteicēja norāda, ka Birojs pārsūdzētajā lēmumā piekrīt, ka paraugu ņemšana neatbilda noteikumos Nr.804 un Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" (turpmāk – noteikumi Nr.118).

Noteikumu Nr.804 1.punkts noteic, ka noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus augsnei un gruntij. Noteikumu 5.1.apakšpunkts noteic, ka paraugus augsnes un grunts kvalitātes noteikšanai ņem tā, lai tie raksturotu izpētāmās teritorijas piesārņotības līmeni, un ka augsnes paraugu ņemšanas dziļums ir 25 centimetri. Ja trūdvielu akumulācijas horizonts ir plānāks, paraugus ņem horizonta biezumā, bet ne seklāk par 10 centimetriem.

No noteikumu Nr.804 6.punkta secināms, ka noteikumos noteiktā paraugu ņemšanas metodika attiecināma uz paraugu ņemšanu, lai noteiktu noteikumu 1.pielikumā minēto parametru koncentrāciju augsnē un gruntī.

Noteikumu Nr.118 1.punkts noteic, ka noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem.

No minētā secināms, ka gan noteikumi Nr.804, gan noteikumi Nr.118 nosaka konkrētas robežmērvienības un kritērijus attiecīgi augsnes vai ūdens kvalitātes noteikšanai. Attiecīgi šādā gadījumā ir svarīga paraugu ņemšanas metodika, lai varētu izdarīt savstarpēji salīdzināmus mērījumus. Izskatāmajā lietā paraugi piesārņotajās vietās sākotnēji ņemti ne tik daudz, lai noskaidrotu piesārņojuma koncentrāciju vai ūdens un augsnes kvalitāti, bet lai vispār piesārņojumu identificētu. Tāpēc nav nozīmes noteikumu Nr.804. un noteikumu Nr.118 regulējumam attiecībā par paraugu ņemšanu.

[25] Pieteicēja norāda, ka 2019.gada 28.jūnija SIA "VentEko" ziņojumā nav pierādīts, ka piesārņojums nācis no pieteicējas rūpnīcas. Analīzēs tika analizēti grunts un ūdens paraugi, nevis tīrs atrastais šķidrums.

Tiesa uzskata, ka piesārņojums atrasts vidē un tas ir pašsaprotami, ka tas ir sajaucies ar ūdeni vai augsni, nevis saglabājies tīrā veidā. Tiesību normas nav iztulkojamas tādējādi, ka šādā gadījumā nav iespējams veikt pārbaudes un testus, lai konstatētu piesārņojuma izcelsmi.

[26] Pieteicēja norāda, ja piesārņojuma izcelsme būtu pieteicējas rūpnīca, līdztekus cianīdam būtu jākonstatē arī acetona klātbūtne.

SIA "VentEko" 2019.gada 28.jūnija ziņojumā noradīts, ka acetona klātbūtne pārbaudīta vienā paraugā un tur konstatēta. Vienlaikus ziņojumā norādīts, ka acetons ir ļoti gaistoša viela, kas vidē ļoti ātri noārdās, tādēļ tā analizēšana visos grunts paraugs tika uzskatīta par nelietderīgu *(lietas VI sējuma 171. – 187.lapa)*.

No minētā secināms, ka paraugā, kurā pārbaudīta acetona klātbūtne, tas ir konstatēts. Savukārt citos paraugos tas nav ticis pārbaudīts tā ķīmisko īpašību dēļ.

[27] Pieteicēja norāda, ka SIA "VentEko" 2019.gada 28.jūnija ziņojumā norādītās analīzes ir pretrunā ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta analīzēm, kurās norādīts, ka nav iespējams noteikt, kas ir piesārņotajās vietās atrastais šķidrums.

SIA "VentEko" 2019.gada 28.jūnija ziņojumā noradīts, ka ņemtie paraugi nogādāti SIA "Vides audits" laboratorija un ziņojumam pievienots 2019.gada 13.jūnija testēšanas pārskats *(lietas VI sējuma 184. – 188.lapa)*.

Institūts veicis 2019.gada 29.aprīlī un 2019.gada 1.maijā paņemto paraugu testēšanu *(lietas VI sējuma 167. – 168.lapa)*.

Dienesta 2019.gada 20.maija ziņojumā par pārbaudes rezultātiem norādīts, ka 2019.gada 10.maijā no Institūta saņemti testēšanas pārskati no kuriem nav bijis iespējams noteikt piesārņojumu radošās vielas sastāvu *(lietas VI sējuma 35. – 37.lapa)*.

/pers. S/ 2021.gada 16.augusta tiesas sēdē liecināja, ka Organiskās sintēzes institūta uzdevums ir bijis identificēt vielas, un aprakstīja metodi, ar kādu tas veikts, proti, paraugs iztvaicēts un pēc atbilstošām datubāzēm noteikta vielas atbilstība.

No minētā tiesa secina, ka sākotnēji Dienesta rīcībā nebija informācijas par to, kāda viela ir izlieta. Attiecīgi tā nogādāta Institūta laboratorijā, kur to nav izdevies atpazīt. Organiskās sintēzes institūta rīcībā esošās tehnoloģijas ir bijušas atbilstošas šādam uzdevumam un pēc tam analīzes veiktas SIA "Vides audits" akreditētajā laboratorijā. Tas, ka Institūta laboratorijā nevarēja identificēt izlietās vielas, nenozīmē, ka cita laboratorija nevar izdarīt ticamus secinājumus.

[28] Pieteicēja norāda, ka Organiskās sintēzes institūts nav akreditēta institūcija, tāpēc tās atzinums nav uzskatāms par pierādījumu.

Latvijas organiskās sintēzes institūts ir atvasināta publiska persona, tas ir neatkarīgs valsts pētnieciskais institūts, kas nodrošina pilna apjoma pētnieciskos darbus jaunu zāļu izstrādei un ieviešanai. No /pers. S/ 2021.gada 16.augusta tiesas sēdē sniegtās liecības izriet, ka viņam ir atbilstoša kvalifikācija, proti, doktora grāds ķīmijā, attiecīga testa veikšanai un institūta rīcībā ir atbilstoša iekārta gāzes hromotogrāfijas veikšanai.

Tiesa nekonstatē apstākļus, ka Organiskās sintēzes institūta testēšanas pārskati nebūti pieļaujami lietā vai ka tie būtu neobjektīvi.

[29] Pieteicēja norāda, ka tā nav konstatētā piesārņojuma operators, bet SIA "Ekovalis Latvija" ir uzskatāma par operatoru, jo tā ir saņēmusi atkritumu apsaimniekošana atļauju un pieteicēja ar to ir noslēgusi līgumu par notekūdeņu sistēmas tīrīšanu, taču SIA "Ekovalis Latvija" nebija tiesības neko izvest no rūpnīcas teritorijas.

No lietas materiāliem redzams, ka starp pieteicēju un SIA "Ekovalis Latvija" 2019.gada 23.aprīlī noslēgts līgums par notekūdeņu tīklu apkopi un

tīrīšanu pieteicējas rūpnīcā Rūpnīcu ielā 3, Olainē *(lietas II sējuma 105. – 106.lapa)*.

SIA "Ekovalis Latvija" 2015.gada 11.februārī izsniegta atkritumu apsaimniekošanas atļauja Nr. LI15AA0002 atkritumu savākšanai vai atkritumu pārvadāšanai *(lietas VI sējuma 137. - 144.lapa)*. Ar minēto atļauju atļauta 0707 grupas atkritumu, proti, citu neklasificēto un tīro ķīmisko vielu un to produktu ražošanas, sagatavošanas, piegādes un izmantošanas tehnoloģisko procesu atkritumu savākšana un pārvadāšana. Atļaujā kā pārvadājuma galamērķis norādīts SIA "Corvus company".

No minētā tiesa secina, ka kā norāda iesniedzēja, pieteicēja nav noslēgusi līgumu ar SIA "Ekovalis Latvija" par atkritumu vai citu vielu pārvadāšanu.

SIA "Ekovalis Latvija" 2019.gada 28.augustā Dienestam sniegusi informāciju, ka tā darbiniekam nav devusi uzdevumu izvest kādas vielas no pieteicējas rūpnīcas teritorijas *(lietas VI sējuma 156.lapa)*. /pers. V/ 2021.gada 13.septembra tiesas sēdē liecināja, ka pieteicējai sniegti cauruļvadu tīrīšanas pakalpojumi un ka pāris reizes veikti iekšēji pārvadājumi pa teritoriju baseinu tīrīšanai. Savukārt attiecībā par to, kāpēc piesārņojums izliets dabā, paskaidroja, ka tādu uzdevumu nav devis. Arī pieteicējas bijušais valdes loceklis /pers. U/ 2021.gada 13.septembra tiesas sēdē liecināja, ka SIA "Ekovalis Latvija" pamatā sniegusi cauruļvadu tīrīšanas pakalpojumus.

Tiesa secina, ka nav pamata uzskatīt, ka SIA "Ekovalis Latvija" šajā gadījumā uzskatāma par operatoru, jo nav konstatējams, ka šī darbība saistīta ar tās profesionālo darbību. Ne no līguma, ne sniegtajām liecībām nav izprotams, kāpēc SIA "Ekovalis Latvija" automašīnā tika iesūknēts "E" baseinā esošais šķidrums un ar kādu mērķi tas izvests no pieteicējas rūpnīcas teritorijas.

Tiesa nepiešķir ticamību /pers. A0/ paskaidrojumos norādītajam, ka viņš no teritorijas izbraucis veselības problēmu dēļ vai iekārtu bojājuma dēļ.

Vienlaikus tiesa uzskata, ka tieši pieteicēja ir atbildīga par to, lai bīstamās vielas un bīstamie atkritumi tiktu apsaimniekoti pienācīgā kārtā. Tiesa neatrod saprātīgu izskaidrojumu pieņēmumam, ka SIA "Ekovalis Latvija" vai /pers. A0/ būtu vēlējušies patvaļīgi pēc savas iniciatīvas no pieteicējas rūpnīcas teritorijas izvest vielas, kas atrodas baseinā "E", lai pēc tam tās izlietu tuvējās apkārtnes ceļu malās.

Attiecīgi secināms, ka pieteicēja nav nodrošinājusi Atkritumu apsaimniekošanas likuma 17.panta pirmās daļas 2.punkta, kas noteic, ka uzglabā bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus tā, lai tie neapdraudētu vidi, cilvēku dzīvību un veselību, kā arī personu mantu ievērošanu, kā arī minētās panta daļas 3.punkta prasības, proti, nogādāt bīstamos atkritumus vai ražošanas atkritumus speciāli aprīkotās bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu savākšanas vietās vai slēdz līgumu ar attiecīgo atkritumu apsaimniekotāju par bīstamo atkritumu vai ražošanas atkritumu apsaimniekošanu, ievērošanu.

No minētā secināms, ka tieši pieteicēja bija atbildīga par atkritumu apsaimniekošanu un pienācīgas kontroles veikšanu gan attiecībā uz vielu izvešanu no rūpnīcas teritorijas, gan arī par to, kas ar tām tiek darīts ārpus rūpnīcas teritorijas, proti, lai tās tiek nogādātas atkritumu pārstrādes vai uzglabāšanas vietās noteiktajā kārtībā.

[30] Pieteicēja norāda, ka piesārņojuma izliešana nav saistīta ar tās profesionālo darbību, jo lietā nav pierādījumu, ka piesārņojuma izliešanā būtu iesaistīts pieteicējas transports vai darbinieki.

Tiesa piekrīt pieteicējas norādei, ka lietā nav pierādījumu, ka darbībās, kas notika ārpus pieteicējas rūpnīcas teritorijas, tiešā veidā būtu izmantoti pieteicējas transportlīdzekļi vai iesaistīti darbinieki, bet tas nemaina jau iepriekš konstatēto, ka tieši pieteicēja ir atbildīga par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu pienācīgā kārtā.

Saskaņā ar pieteicējai izsniegtās atļaujas A kategorijas piesārņojošajai darbībai 22.tabulu "Atkritumu savākšana un pārvadāšana" teritorijā radīto atkritumu transportēšanu veic uzņēmums, kas saņēmis atkritumu pārvadāšanas atļauju.

Dienesta 2019.gada 4.jūnija ziņojumā konstatēts, ka pieteicējai bīstamo atkritumu apsaimniekošanu nodrošina SIA "Corvus company" saskaņā ar 2016. gada 3.oktobra līgumu Nr.03/10-B. Ziņojumā konstatēts, ka minētā līguma nosacījumi neparedz atkritumu ar kodu 070703 apsaimniekošanu, lai gan SIA "Corvus company" 2015.gada 13.aprīlī ir saņēmis A kategorijas atļauju Nr.RI15IA0001 (tai skaitā tajā iekļauti atkritumi ar kodu 070703) atkritumu tālākai apsaimniekošanai un 2016.gada 24.martā saņēmis Atkritumu apsaimniekošanas atļauju Nr.RI16AA0011 atkritumu savākšanai un pārvadāšanai. 2018.gadā atkritumi tika izvesti vienu reizi nedēļā un saskaņā ar Atkritumu pārvadājumu uzskaites valsts informācijas sistēmā iekļauto informāciju līdz 2019.gada 27.maijam pieteicēja SIA "Corvus company" nodevusi 070703 klases atkritumus 20 t apjomā, kas atbilst pieteicējas atkritumu uzskaites žurnālā reģistrētajai informācijai. Vienlaikus ziņojumā secināts, ka bīstamo atkritumu apsaimniekošanā pieteicēja neveic visus nepieciešamos pasākumus, lai atspoguļotu faktiskos atkritumu daudzumus (atkritumu plūsmu objektā), kas rodas ražošanas procesos, neveic uzkrāto atkritumu drošu iepakošanu un uzglabāšanu, atbilstošu marķēšanu, atkritumu uzskaiti un nodošanu, kā arī neievēro atļaujā norādītos vienlaicīgi uzglabājamos atkritumu daudzumus, neievēro noteiktās bīstamo atkritumu uzglabāšanas vietas, un par 2018.gadu nesniedz patiesu un precīzu informāciju. Ziņojumā arī secināts, ka pieteicējas teritorijā bioloģiskās priekšattīrīšanas iekārtas rezerves uzkrāšanas baseinā "E" bīstamie atkritumi, kas klasificēti kā halogenēti organiskie šķīdinātāji, mazgāšanas šķīdumi un atsāļņi (atkritumu klase 070703) (ražošanas procesu atsāļņu no porofora ražošanas), uzkrājumi, tiek uzglabāti neievērojot noteikto uzglabāšanas ilgumu *(lietas VI sējuma 54. – 67.lapa)*.

Dienesta 2019.gada 1.marta ziņojumā par pārbaudes rezultātiem secināts, ka baseinā "E" ir uzkrāti ražošanas procesu atsāļņi, pēc uzskaites datiem 750 m^3, ko pēc tam nav paredzēts pievienot notekūdeņu plūsmai *(lietas VI 145. – 148.lapa)*.

No minētā secināms, ka pieteicēja nav pienācīgā kārtā veikusi notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanu. Tas papildus norāda uz to, ka pieteicēja ir zinājusi vai tai vajadzēja zināt par tām darbībām, kuru rezultātā piesārņojums tika izliets dabā.

[31] Pieteicēja norāda, ka baseinā "E" esošie atsāļņi nav uzskatāmi par atkritumiem Atkritumu likuma izpratnē, jo tie kopā ar citām vielām tiek pievienoti notekūdeņiem pirms to attīrīšanas, lai dūņās esošās baktērijas varētu vairoties un nezaudētu funkcionalitāti arī rūpnīcas darbības pārtraukuma gadījumā.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 1.punkts noteic, ka atkritumi ir jebkurš priekšmets vai viela, no kuras tās valdītājs atbrīvojas, ir nolēmis vai spiests atbrīvoties.

Tas nozīmē, ja konkrētais priekšmets vai viela objektīvi ir atkārtoti izmantojama bez tās iepriekšējas apstrādes un atkritumu īpašniekam nav gribas no tā

atbrīvoties, tos nav pamata kvalificēt par atkritumiem.

Vienlaikus no atkritumu jēdziena nav izslēgtas arī vielas un priekšmeti, kurus var saimnieciski atkārtoti izmantot, jo atkritumu jēdziens attiecināms uz visiem priekšmetiem un vielām, no kurām īpašnieks atbrīvojas, pat ja tām ir komerciāla vērtība un ja tās savāc komerciāliem nolūkiem, lai pārstrādātu, reģenerētu vai atkārtoti izmantotu *(sk. Eiropas Savienības tiesas 2007.gada 18.decembra sprieduma lietā C-263/05 35.-36., 38.punkts un tajos norādītā judikatūra)*.

No /pers. R/ 2021.gada 16.augusta tiesas sēde un /pers. U/ 2021.gada 13.septembra sēdē sniegtajiem liecībām izriet, ka baseinā "E" uzkrātie notekūdeņi tiek izmantoti arī notekūdeņu attīrīšanas procesā kā barības vielas baktērijām.

Taču tas vien, ka pieteicējas īpašumā esošie atkritumi varētu tikt atkārtoti izmantoti, nav pietiekami, lai tos konkrētajā gadījumā neatzītu par atkritumiem, jo tie rodas ražošanas procesā un uzskatāmi par ražošana atliekām.

Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4.panta otrās daļas 3. un 4.punkts noteic, ka atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī piesārņot un piegružot vidi.

Atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 15.panta pirmajai daļai atkritumu savākšana, pārkraušana, šķirošana, uzglabāšana, reģenerācija vai apglabāšana ir atļauta tikai tam paredzētajās vietās. Pieteicēja nav nodrošinājusi minēto noteikumu ievērošanu.

[32] Attiecībā uz Lēmumu Nr.10-04/60 pieteicēja norāda, ka lietā esošās analīzes nepierāda, ka piesārņotās vietas joprojām būtu piesārņotas vai ka šķīduma izcelsme būtu pieticējas rūpnīca.

No lietas materiāliem redzams, ka Dienests 2019.gada 27.jūnijā veica pārbaudi autoceļā Tērvete – Vilce un konstatēja piecas ķīmiskā piesārņojuma izliešanas posmus ar divpadsmit izliešanas vietām *(lietas III sējuma 141. – 143.lapa).*

Dienests 2019.gada 6.augustā veica pārbaudi Bauska – Dāviņi 8 km un konstatēja nelikumīgu atkritumu izliešanu, norādot, ka noliešanas vietās pazīmes (izskalošanās, veģetācijas stāvoklis) ir līdzīgs citiem piesārņojuma noliešanas gadījumiem, kas fiksēti Zemgales reģionā 2019.gada aprīlī – maijā, minētais gadījums saistāms ar uzsākto procesu un pievienojams lietas materiāliem *(lietas III sējuma 143. – 145.lapa).*

Lēmumā norādīts, ka sešās piesārņojuma vietās konstatēts viena veida piesārņojums un ka Dienesta inspektori, izmantojot savas zināšanas, pieredzi un salīdzināšanas metodi, piesārņojuma vietās konstatēja līdzīgas pazīmes, ko radījis izlietais piesārņojums, proti, līdzīgas noliešanas pēdas (specifiski izskalojumi) un iedarbība uz vidi – ķīmisko vielu skartas veģetācijas stāvoklis (augi pilnībā atmiruši izlijuma vietās), kas liecina par viena veida ķīmiskas vielas un maisījuma iedarbības ainu.

Pieteicējas 2019.gada 3.oktobra sanācijas plānā norādīts, ka arī šajās vietās konstatējama cianīdu koncentrācija *(lietas I sējuma 179. – 192.lapa).*

Tiesa uzskata, ka pierādījumi kopumā norāda uz to, ka piesārņojuma izcelsme ir pieteicējas rūpnīca. Uz to norāda gan Dienesta ziņojumi par pārbaudes rezultātiem, gan no pierādījumi par piesārņojuma ķīmisko sastāvu. Gan piesārņojuma izliešanas mehānisms ir tas pats, proti, tas izliets ceļa malās, gan arī ķīmiskais sastāvs norāda uz saistību.

[33] Attiecībā uz Lēmumu Nr.10-04/60 pieteicēja norāda, ka tas pieņemts balstoties tikai uz vizuālo apskati.

Tiesa minētajam nepiekrīt, jo Lēmuma Nr.10-04/60 pamatojumā izmantota 2019.gada 3.oktobra sanācijas plānā iekļautā informācija, no kuras secināms, ka konkrētajās piesārņojumu vietās ir veiktas analīzes, kuru rezultāti norāda uz saistītu ar pieteicēju un iepriekš konstatējām piesārņojuma vietām.

[34] Pieteicēja norāda, ka Lēmumā Nr.10-04/60 nepamatoti piemērota analoģija ar Lēmumā Nr.10-04/58 konstatētajiem apstākļiem. Katrā administratīvajā aktā atsevišķi jāizvērtē fakti, adresāta viedoklis un lietderības apsvērumi.

Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 6.punkts noteic, ka administratīvajā aktā ir jānorāda administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus.

Izvērtējot to, vai ir pieļauts pamatojuma principa pārkāpums, tiesa ņem vērā, ka pamatojuma princips lielā mērā ir saistīts ar pušu vienlīdzības principu. Administratīvā procesa dalībnieki – iestāde un indivīds – atrodas nelīdztiesīgā stāvoklī: iestādei ir izņēmuma tiesības piekļūt visiem lietas materiāliem, tāpat arī ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem, kurus tā piemēro un ir pilnībā apguvusi. Citiem dalībniekiem šāda iespēja tiek dota ar pamatojuma starpniecību *(sk. Augstākās tiesas 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā SKA-120 11.punktu).*

Izskatāmajā gadījumā Lēmumā Nr.10-04/60 norādīti argumenti, kāpēc tajā izdarītie secinājumi pamatoti ar jau Lēmumā Nr.10-04/58 konstatētajiem apstākļiem. No lietas apstākļiem secinām, ka šajā gadījumā akta adresāts no attiecīgā administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc attiecībā uz viņu izdots konkrētā satura administratīvais akts un tā pamatojumu. Līdz ar to tiesa nekonstatē pārkāpumu.

[35] Izvērtējot sprieduma [17] punktā norādītos pierādījumus un pieteicējas argumentus, tiesa secina, ka nav saprātīgu šaubu par to, ka piesārņojuma izcelsme ir pieteicējas rūpnīca. Uz to norāda aprakstīto pierādījumu kopums.

Tiesa piekrīt, ka kāda atsevišķa pierādījuma novērtējums var radīt šaubas par piesārņojuma avotu, bet visi pierādījumi novērtējami to kopumā un savstarpējā sakarībā. Proti, gan veiktās analīzes paraugiem, kas ņemti piesārņojuma vietās, gan veiktās analīzes paraugiem, kas ņemti pieteicējas rūpnīcā baseinā "E", gan paraugu analīzes no automašīnas liecina par to kopēju izcelsmi. Šos pierādījumus papildina Valsts policijas darbinieku 2019.gada 24.maijā konstatētie apstākļi, ka automašīna Volvo FH12 ir divas reizes iebraukusi pieteicējas teritorijā. Pierādījumi kopsakarā norāda, ka vielas izcelsme ir no pieteicējas rūpnīcas. Neatkarīgi no iemesliem, kāpēc /pers. A0/ izbrauca no rūpnīcas teritorijas, viņa sniegtais paskaidrojums apliecina izcelsmes vietu. Tāpat arī tiesai nav pamata apšaubīt policijas darbinieku ziņojumus un sniegtās liecības.

Nav būtiskas nozīmes, ka ne visās vietās, kur dabā konstatēts piesārņojums, ir ņemts paraugs, jo kā secināms no pierādījumiem, izliešana notikusi no braucošas automašīnas. Attiecīgi nav pamata apšaubīt, ka piesārņojuma vietām ir saistība.

Tiesa piekrīt, ka paraugu kvalitāti no piesārņojuma vietām, varēja ietekmēt dažādi ārējie faktori. Tai pat laikā jāņem vērā, ka laboratorijas tos atzinušas par derīgiem un varējušas veikt testēšanu.

Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pieteicēja ar Lēmumu Nr.10-04/60 un Lēmumu Nr.10-04/58 pamatoti atzīta par operatoru.

V

[36] Pieteicējai ar Lēmumu Nr.10-04/59 noteikts pienākums līdz 2019.gada 22.jūlijam izstrādāt sanācijas plānu saskaņā ar AS "VentEko" 2019.gada jūnija ziņojumā par ķīmiskā piesārņojuma novērtējumu Jelgavas reģionā piesārņotās vietās un iespējamajiem tālākajiem vides aizsardzības pienākumiem norādītajām rekomendācijām (izņemot metodi "Piesārņoto vielu noārdīšana izmantojot oksidācijas procesu"), sanācijas programmu saskaņojot Dienestā, un līdz 2019.gada 24.jūlijam veikt 10 m buferjoslas izpļaušanu ap piesārņojuma vietām, kur novērojama bojātā veģetācija, saskaņojot to ar piesārņoto vietu zemes īpašniekiem.

Ar Lēmumu Nr.10-04/61 arī attiecībā uz Lēmumā Nr.10-04/60 konstatētajām papildu piesārņojuma vietā noteikts pienākums līdz 2019.gada 25.septembrim izstrādāt sanācijas plānu un iesniegt to Dienestā.

Lai arī sākotnēji pieteikums iesniegts par minēto lēmumu atcelšanu, pieteicēja lietas izskatīšanas gaitā lūgusi minētos lēmumus izpildītajās daļās atzīt par prettiesiskiem *(lietas VIII sējuma 216. – 217.lapa).* Pieteicēja norādījusi, ka tiesvedības turpināšana nepieciešama zaudējumu atlīdzināšanai un lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

No lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja 2019.gada 3.oktbrī sagatavojusi sanācijas plānu *(lieta IV sējuma 183. – 188.lapa).* Birojs lietā iesniedzis Dienesta vēstuli, kurā norādīts, ka sanācijas plāns iesniegts nokavējot noteikto termiņu un ka pieteicēja neatliekamos pasākumus nav veikusi noteiktajā termiņā un pilnā apjomā *(lietas VII sējuma 96. – 97.lapa).*

Ministru kabineta 2007.gada 24.aprīļa noteikumu Nr.281 "Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas" (turpmāk – noteikumi Nr.281) 36. un 37.punkts noteic, ka pēc sanācijas pasākumu veikšanas operators rakstiski informē dienestu par veiktajiem pasākumiem, pievienojot iesniegumam informāciju, kas apliecina, ka sanācijas pasākumi ir veikti atbilstoši dienesta lēmumam, tai skaitā akreditētu laboratoriju veikto analīžu testēšanas pārskatus. Lai konstatētu, vai operators kaitējumu videi ir novērsis atbilstoši dienesta pieņemtajam lēmumam, dienests veic pārbaudi.

Ja Dienests uzskata, ka pieteicēja nav izpildījusi ar administratīvajiem aktiem noteiktos pienākumus, Dienestam ir tiesības piemērot Administratīvā procesa likuma "D" daļā noteiktos piespiedu izpildes līdzekļus, un strīds par izpildi risināms pieteicējai iesniedzot sūdzību tiesā. Tāpat minētais arī neizslēdz administratīvo atbildību vai krimināatbildību. Šajā lietā pēc būtības netiek pārbaudīts, vai administratīvie akti izpildīti pienācīgā kārtā. Lēmums, ar kuru noteikts pienākums izstrādāt sanācijas plānu nav procesu iestādē noslēdzošais administratīvais akts, bet tas rada arī tālākas sekas, proti, ne tikai izstrādāt sanācijas plānu, bet arī to īstenot. Līdz ar to no minētajiem apstākļiem nav izdarāms secinājums, ka Lēmums Nr.10-04/59 un Lēmums Nr.10-04/61 zaudējuši spēku, tāpēc izskatāms pieteikums par to atcelšanu, nevis atzīšanu par prettiesiskiem.

[37] Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 25.panta pirmo daļu operators ir atbildīgs par savas profesionālās darbības ietvaros nodarīto kaitējumu videi vai tiešiem kaitējuma draudiem, ko izraisījusi viņa tīša vai aiz neuzmanības veikta darbība vai bezdarbība, ar kuru ir pārkāptas vides normatīvo aktu prasības.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 28.panta pirmo daļu, ja ir nodarīts kaitējums videi, operators, kura profesionālā darbība to izraisījusi vai varētu būt izraisījusi: 1) nekavējoties rakstveidā informē Valsts vides dienestu par kaitējumu videi un sniedz pilnīgu situācijas raksturojumu; 2) nekavējoties veic neatliekamos pasākumus; 3) veic sanācijas pasākumus.

Minētā likuma 31.panta pirmā daļa noteic, ka operators, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus, sedz preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

Minētajām tiesību normām izriet operatora pienākums veikt nepieciešamos pasākumus kaitējuma novēršanai.

Lēmums par operatora konstatēšanu uzliek operatoram pienākumu labprātīgi novērst videi nodarīto kaitējumu, savukārt lēmums par neatliekamo vai sanācijas pasākumu veikšanu uzliek pienākumu veikt konkrētus dienesta norādītus pasākumus kaitējuma videi novēršanai. Pieņemot lēmumu par neatliekamo vai sanācijas pasākumu veikšanu, nav nepieciešams no jauna izlemt jautājumu par atbildīgo operatoru, taču ir nepieciešams konstatēt, ka operators neveic pienākumu, kas izriet no lēmuma par operatora konstatēšanu *(sk. Augstākās tiesas 2020.gada 28.aprīļa lēmums lietā SKA-964/2020, lietas II sējuma 254. -256.lapa).*

Vides aizsardzības likuma 28.panta ceturtās daļa 2. un 3.punkts noteic, ka Dienests pieprasa, lai operators veic neatliekamos pasākumus kaitējuma novēršanai, un ir tiesīgs dot operatoram saistošus norādījumus par šiem pasākumiem un pieprasa, lai operators veic nepieciešamos sanācijas pasākumus, un ir tiesīgs dot operatoram saistošus norādījumus par šiem pasākumiem.

Ja operators labprātīgi neveic pasākumus kaitējuma novēršanai, Dienests ar attiecīgu lēmumu var uzdot pasākumu veikšanu.

Kā jau iepriekš spriedumā atzīts, ar Lēmumu Nr.10-04/58 un Lēmumu Nr.10-04/60 pieteicēja pamatoti atzīta par operatoru. Līdz ar to tiesa atkārtoti nepārvērtē argumentus, kas attiecināmi uz pieteicējas iebildumiem, ka tā nav atzīstama par operatoru.

[38] Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 1.panta 15.punktu sanācijas pasākumi ir pasākumi, kas veicami, lai novērstu kaitējumu, atjaunotu vai attīrītu, atveseļotu vai aizstātu dabas resursus, kuriem nodarīts kaitējums, un ar dabas resursiem saistītās funkcijas, kuras pasliktinājušās, arī pasākumi kaitējuma samazināšanai, novēršanai un pagaidu pasākumi, vai līdzvērtīgu alternatīvu nodrošināšana dabas resursiem vai ar šiem resursiem saistītajām funkcijām.

Noteikumu Nr.281 29.punkts noteic, ka sanācijas pasākumus attiecībā uz kaitējumu augsnei vai zemes dzīlēm nosaka: 1) izmantojot riska novērtēšanas procedūras, ņemot vērā augsnes vai zemes dzīļu funkcijas un īpašības, ķīmisko vielu, ķīmisko produktu (preparātu), organismu vai mikroorganismu tipu un koncentrāciju, to izkliedes draudus un iespējamību; 2) ņemot vērā zemes lietošanas mērķi, kāds bija laikā, kad notika kaitējums. Ja zemes lietošanas mērķis ir mainījies, nosaka pasākumus, kas veicami, lai novērstu jebkādu kaitīgu ietekmi uz cilvēku veselību; 3) izvērtējot dabiskās atjaunošanās iespējamību bez tiešas cilvēku iejaukšanās; 4) ņemot vērā vides kvalitātes normatīvus, kas noteikti normatīvajos aktos par augsnes un grunts kvalitāti; 5) ja nodarīto kaitējumu nav iespējams novērst vai to ir iespējams novērst tikai daļēji, - aprēķinot radīto kaitējumu par palikušo piesārņojumu vienību, kas novērtēts, aprēķinot vai veicot analīzes, atbilstoši šo noteikumu 1.pielikuma 2.tabulai.

Minēto noteikumu 30.punkts noteic, ka operators atbilstoši pārbaudes aktā noteiktajam termiņam izstrādā sanācijas pasākumu plānu, ņemot vērā šo noteikumu IV nodaļā minētās prasības, un iesniedz to Dienestā izvērtēšanai un apstiprināšanai.

No citētajām tiesību normām secināms, ka par sanācijas plāna izstrādi ir atbildīgs operators, proti, pieteicēja. Sanācijas pasākumi ietver visas nepieciešamās darbības, proti, gan darbības, kas vērstas uz piesārņojuma samazināšanu vai izplatības ierobežošanu, gan darbības, kas vērstas uz piesārņojuma līmeņa noteikšanu.

AS "VentEko" 2019.gada jūnija ziņojumā par ķīmiskā piesārņojuma novērtējumu Jelgavas reģionā piesārņotās vietās un iespējamajiem tālākajiem vides aizsardzības pienākumiem izvērtēts augsnes un ūdens paraugos konstatētais piesārņojuma līmenis un piesārņojuma sastāvs un norādītas piesārņojuma attīrīšanas iespējas *(lietas VI sējuma 171. – 182.lapa).*Tas nozīmē, ka pirms lēmumu pieņemšanas novērtēta situācija piesārņotajos objektos un piedāvātas dažādas iespējas tālākajiem vides aizsardzības pasākumiem. Noteiktais pienākums un iespējamie sanācijas pasākumi nav noteikti patvaļīgi, bet izvērtējot konkrēto situāciju, tāpēc tas ir tiesisks un pamatots.

[39] Vides aizsardzības likuma 1.panta 10.punkts noteic, ka neatliekamie pasākumi ir visi nepieciešamie un praktiski iespējamie pasākumi situācijas pārvaldīšanai, vidē nonākušo piesārņojošo vielu norobežošanai un savākšanai un citu kaitējumu izraisošu faktoru novēršanai, lai ierobežotu vai nepieļautu turpmāku kaitējumu videi un nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanos.

Pieteicējai noteikts pienākums veikt buferjoslas izpļaušanu. Tiesa piekrīt Biroja lēmumā norādītajam, ka vispārzināms fakts, ka augu barošanās notiek no gaismas, ūdens un augsnes, tai skaitā ūdens un augsnes sastāvā esošajām minerālvielām un ķīmiskajiem elementiem. Līdz ar to pamatots Biroja secinājums, ka buferjoslas izpļaušana ir atbilstošs un samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu augu izņemšanu no turpmākas aprites.

[40] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pieteicējai pamatoti ar Lēmumu Nr.10-04/59 un Lēmumu Nr.10-04/61 noteikts pienākums izstrādāt sanācijas plānu veikt neatliekamos pasākumus.

VI

[41] Pieteicēja norāda, ka ir pārkāpta virkne administratīvā procesa principu. Pieteicēja atsaucas uz privātpersonu tiesību ievērošanas principu,

norādot, ka Birojam bija nepieciešams ņemt vērā jebkādas saprātīgas šaubas par labu pieteicējai. Tāpat arī pieteicēja norāda, ka pārkāpts procesuālā taisnīguma princips, jo Birojs laicīgi neinformēja par jauniem argumentiem lietā un nedeva iespēju izteikt viedokli.

[41.1] Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 6.punkts noteic, ka administratīvajā aktā ir jānorāda administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus.

Pamatojuma trūkums, skatot pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, var tikt uzskatīts gan par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, ka tā dēļ administratīvais akts ir atceļams, gan par tādu pārkāpumu, kurš norādāms kā administratīvā akta trūkums, bet kurš pats par sevi nerada tādas tiesiskās sekas kā administratīvā akta atcelšana. Tas izvērtējams katrā konkrētajā gadījumā. Par galvenajiem kritērijiem izmantojami divi apstākļi: 1) vai saprātīgs administratīvā akta adresāts no attiecīgā administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc attiecībā uz viņu izdots konkrētā satura administratīvais akts; 2) vai tiesa, pārbaudot attiecīgā administratīvā akta tiesiskumu, balstoties uz tā pamatojumu, var secināt, ka pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu *(sk. Augstākās tiesas 2006.gada 14.novembra sprieduma lietā SKA-432/2006 10.punktu)*.

Novērtējot pārsūdzētajos lēmumus norādītos argumentus, tiesa secina, ka no tiem ir saprotami iestādes argumenti. No attiecīgā administratīvā akta pamatojuma var saprast, kāpēc attiecībā uz pieteicēju izdots konkrētā satura administratīvais akts. Tāpēc pārsūdzētie lēmumi nav atzīstami par tādiem, kuri pieņemti patvaļīgi.

[41.2] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmo daļu augstāka iestāde, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu, izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Saskaņā ar minētā likuma 62.panta pirmo daļu, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

Pārsūdzētajos lēmumos ir sniegti argumenti par apstākļiem, kuri bija pamatā to pieņemšanai. Pieteicēja savus argumentus izteikusi apstrīdēšanas iesniegumos, kā arī no lietas materiāliem redzams, ka Dienests 2019.gada 14.jūnijā prasījis sniegt pieteicējai skaidrojumu un viedokli, un pieteicēja sniegusi atbildi 2019.gada 21.jūnijā *(lietas VI 80. – 84.lapa)*. Pieteicēja pēc savas iniciatīvas iesniegusi Birojā 2019.gada 13.augusta, 11.septemba un 13.septembra iesniegumus *(lietas III sējuma 94. – 102.lapa)*. No minētajiem apstākļiem secināms, ka pieteicējai ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli un argumentus. Pieteicēja nav norādījusi, kādus pierādījumus vai argumentus, kuri varētu ietekmēt izskatāmās lietas iznākumu, kurus iestāde nav ieguvusi vai kādus būtiskus argumentus nav novērtējusi.

[42] Pieteicēja lietas izskatīšanas laikā izteica lūgumus par tiesvedības apturēšanu līdz tiek izskatīta krimināllieta Nr.11905002719.

No *Tiesu informācijas sistēmā* pieejamās informācijas un no 2021.gada 26.februāra lēmuma par krimināllietas nodošanu tiesai *(lietas IX sējuma 38. – 51.lapa)* secināms, ka minētajā krimināllietā apsūdzēti /pers. A0/ un pieteicējas valdes loceklis /pers. AE/, kā arī pret pieteicēju lūgts piemērot ietekmēšanas līdzekli. Krimināllietas pamatā ir notikumi, kas norisinājās 2019.gada 24.maijā, kad tika aizturēts transportlīdzeklis Volvo FH12 un konstatēts, ka tiek izliets piesārņojums.

Vides aizsardzības likuma 25.panta otrā daļa noteic, ka operatora, kā arī šā panta trešajā daļā minētās personas saukšana pie administratīvās atbildības vai krimināltiesiskās atbildības par vides normatīvo aktu pārkāpumu neatbrīvo to no pienākuma segt izmaksas, ko radījis tā nodarītais kaitējums videi vai tieši kaitējuma draudi.

Tas nozīmē, ka pieteicēja par videi radītajiem zaudējumiem ir atbildīga neatkarīgi no krimināllietā pieņemtajiem nolēmumiem. Pie tam kriminālprocesa uzdevums ir noskaidrot konkrētas vainīgās personas, savukārt šajā lietā, lai pieteicēju atzītu par operatoru, vainas konstatēšana nav nepieciešama. Līdz ar to tiesa nesaskata šķēršļus administratīvās lietas izskatīšanai.

[43] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pieteikumi nav pamatoti un ir noraidāmi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"" pieteikumus par Vides pārraudzības valsts biroja 2019.gada 13.decembra lēmumu Nr.10-04/58 un Nr.10-04/59, kā arī 2019.gada 18.decembra lēmumu Nr.10-04/60 un Nr.10-04/61 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis M.Markovs